

การพัฒนาตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Developing Indicators Of Lifelong Learning Teacher Traits

รุสนันท์ แก้วตา¹

Russanan Kaewta¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่าตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีจำนวน 17 ตัวชี้วัด และโมเดลองค์ประกอบตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวชี้วัด , การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

The purposes of this research are to develop indicators of the traits of lifelong learning teachers and verifying the accordance of the indicator of teachers under the office of Chiang rai educational service area 3 with the empirical data, qualitative and quantitative data were collected using an interview schedule and a questionnaire. Data were analyzed by using exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis techniques.

It was found 17 indicators of lifelong learning teacher traits. The model of lifelong learning teacher traits of the teachers under the office of Chiang rai educational service area 3 indicator factors are accorded with the empirical data.

Key word : Lifelong Learning

e-mail address: jawyingnoi@hotmail.com

¹ สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย 57100

¹ Educational Research and Evaluation Faculty of Education Chiangrai Rajabhat University, Chiangrai 57100

บทนำ

การศึกษาของไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้นั้น ครูถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า “ การที่จะให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทั้งทั้งสังคม จุดเริ่มต้นสำคัญควรเป็นการพัฒนาครูเพราะครูเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดเตรียมผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ เป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม และเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่ต้องการให้กับผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ทันสมัยอยู่เสมอ” จะเห็นได้ว่าครูมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการพัฒนาครูให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาถึงลักษณะของครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้การพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตขาดทิศทางที่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยการสำรวจองค์ประกอบเบื้องต้นจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลด้านการศึกษา ศึกษานิเทศก์จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงอำเภอละ 1 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจำนวน 551 คน และใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจำนวน 549 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวน 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 5 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน
2. แบบสอบถาม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูจำนวน 1,100 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรวบรวมประเด็นคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นนำประเด็นคุณลักษณะที่ได้ไปสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อกำหนดตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 16 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อกำหนดตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จากนั้นนำไปสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดตัวแปรพฤติกรรมที่แสดงว่าเป็นครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากผู้บริหารและครูจำนวน 551 คน
4. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) จากผู้บริหารและครูจำนวน 549 คน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) ทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) แล้วนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 551 คน

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 549 คน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ทั้งหมด 24 ประเด็น ดังนี้

1. เชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนรู้ได้
2. มีแรงจูงใจในการเรียนรู้
3. มีเป้าหมายในชีวิต
4. มีบุคลิกภาพแบบนำตนเอง
5. เห็นคุณค่าของการเรียนรู้
6. เห็นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
7. มีความสุขในการเรียนรู้
8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
9. มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้
10. มีทักษะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร
11. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
12. ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์
13. แสวงหาความรู้เพิ่มเติม
14. เรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังจบการศึกษา
15. กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้
16. นำตัวเองสู่การเรียนรู้
17. รู้จักเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้
18. ใช้เครื่องมือในการเรียนรู้
19. มีทักษะในการแปลความหมายข้อมูลที่ได้รับ
20. ใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการตัดสินใจ
21. ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
22. เผยแพร่สิ่งที่รู้ให้ผู้อื่น
23. พัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง
24. มีผลการพัฒนาตนเองและการทำงาน

2. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้ง 24 ประเด็นที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ว่าสามารถนำไปชี้วัดได้ว่าคุณเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้สามารถกำหนดตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ 24 ตัวชี้วัด นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังได้เสนอแนะตัวชี้วัดเพิ่มเข้ามาอีก 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ สามารถกำหนดตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ทั้งหมด 25 ตัวชี้วัด

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่าตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีทักษะในการใช้และแปลความหมายข้อมูล
2. นำตัวเองสู่การเรียนรู้
3. มีผลการพัฒนาตนเองและการงาน
4. เห็นคุณค่าของการเรียนรู้
5. มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้
6. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
7. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. แสวงหาความรู้เพิ่มเติม
9. มีทักษะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร
10. เชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนรู้ได้
11. มีความสุขในการเรียนรู้
12. เห็นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
13. มีแรงจูงใจในการเรียนรู้
14. เรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังจบการศึกษา
15. ใช้เครื่องมือในการเรียนรู้
16. มีเป้าหมายในชีวิต
17. กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
Chi-Square	$p > .05$, ไม่มีนัยสำคัญ	$p = 1.00$	สอดคล้อง
Chi-Square/df	< 2.0	$1550.57 / 2955 = 0.52$	สอดคล้อง
GFI	มากกว่า 0.9	0.95	สอดคล้อง
AGFI	มากกว่า 0.9	0.91	สอดคล้อง
Standardized RMR	เข้าใกล้ 0	0.032	สอดคล้อง
RMSEA	< 0.05	0.000	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าโมเดลองค์ประกอบการพัฒนาตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ที่สร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่า 1550.57 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 หมายความว่าค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) 0.91 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (RMR) 0.032 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) 0.000

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจพบว่าตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด ซึ่งลดลงจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีตัวชี้วัดทั้งหมด 25 ตัวชี้วัด เนื่องจากมีตัวชี้วัดบางตัวที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันทำให้ถูกจัดอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน และตัวชี้วัดที่มีค่าไอเกนสูงที่สุดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คือ มีทักษะในการใช้และแปลความหมายข้อมูล ซึ่งตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวคือ ในการเรียนรู้สิ่งใดนั้นเราจะได้รับความรู้มากหรือ

น้อยขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่เรามีต่อความรู้นั้นๆ ถ้าเราเข้าใจสิ่งที่เรารู้เป็นอย่างดีก็หมายความว่าเราสามารถแปลความหมายข้อมูลต่างๆซึ่งก็คือความรู้ที่เรารับมาได้ การแปลความข้อมูลได้เพียงอย่างเดียวแต่นำมาประยุกต์ใช้ไม่ได้ความรู้นั้นก็ไม่เกิดประโยชน์ การมีทักษะในการใช้และแปลความหมายข้อมูลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเป็นครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะครูนอกจากจะต้องเข้าใจความรู้ต่างๆอย่างลึกซึ้งแล้วยังต้องสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา สำเร็จผล (2547); จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551); Candy; Crebert; & Oleary (1994); Frigo (2001); Mildred & Gaines (2001); Plano Independent School District (2001); Commission of the European Communities (2005) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีทักษะในการรวบรวม การคิดวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ ข้อมูลข่าวสาร มีทักษะในการวางแผนแนวคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำความเข้าใจกับข้อมูลได้อย่างรอบด้านและรู้จักประเมินตนเอง มีความสามารถเชื่อมโยงความรู้ในสาขาต่างๆและนำไปใช้ในเชิงสร้างสรรค์ สามารถสรุปความและขยายความสำคัญจากแหล่งข้อมูลที่มีสภาพการณ์แตกต่างกัน มีการตรวจสอบข้อมูล มีความสามารถในการประเมินข้อมูลตามหลักเหตุผล รู้จักข้อดี ข้อเสียของการเรียนรู้แต่ละระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้และกระบวนการที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ หาข้อมูลจากหลายแหล่งหลายวิธี การคิดการตัดสินใจจะใช้ข้อมูลหลายด้าน และมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนการตัดสินใจ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่าตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด เช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ แต่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดบางตัวเปลี่ยนไปจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเนื่องมาจากกระบวนการ และวิธีการในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแตกต่างกัน และในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ การจะศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดๆนั้น มักจะใช้วิธีการและกระบวนการแตกต่างกันออกไปในแต่ละเรื่องที่ต้องการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมในการศึกษาหาความรู้ ทั้งนี้วิธีการที่เหมาะสมจะช่วยประหยัดเวลา และทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ในการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้เราสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องจึงมีความสำคัญกับการเป็นครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Knapper; & Cropley(2000); Commission of the European Communitie (2005) ที่กล่าวว่าไว้ว่า ผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องมีความสามารถในการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมและสามารถเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกัน Candy; Crebert; & Oleary (1994) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะและลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องเป็นผู้ที่มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถเลือกใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละวิชา และ Plano Independent School District (2001) ยังได้กล่าวไว้อีกว่าคนที่ใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้จะสามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหา ตัดสินใจ และประเมินการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการทำวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีจำนวน 17 ตัวชี้วัด ได้แก่ มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้เพิ่มเติม เรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังจบการศึกษา มีความสุขในการเรียนรู้ มีผลการพัฒนาตนเองและการทำงาน นำตัวเองสู่การเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ มีทักษะการใช้และแปลความหมายข้อมูล มีทักษะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เชื่อกันว่าตนเองสามารถเรียนรู้ได้ ใช้เครื่องมือในการเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต เห็นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. โมเดลองค์ประกอบตัวชี้วัดลักษณะครูที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับโรงเรียน ผู้บริหารควรสร้างแรงกระตุ้นให้ครูเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดเวลา เช่น ให้ครูสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการอ่านหนังสือโดยการจัดหาหนังสือที่เป็นความรู้และวิทยาการใหม่ๆมาให้ การพาครูไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ เป็นต้น
2. ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาครูในด้านการรู้จักตนเอง การกำหนดเป้าหมายให้กับตนเอง และการกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยการจัดอบรมการพัฒนาครูในด้านการวางแผนการทำงาน การกำหนดทิศทางในการแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง หรือการฝึกประสบการณ์การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2539. การเรียนรู้ตลอดชีวิต ศักยภาพสู่ความสำเร็จ. สยามโพสต์.
- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. 2551. ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี
ชั้นปีสุดท้าย. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา สำเร็จผล. 2547. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cropley, A.J. 1977. Lifelong Education. A Psychological Analysis. UNESCO Institute For Education.
- European Commission. 2002. European Report on Quality Indicators of Lifelong Learning. Directorate-General for Education and Culture. Brussels.
- Frigo, Tracey. 2001. Improving the Foundations for Lifelong Learning in Secondary School.

Australian Council for Educational Research. Available Source: <http://www.library.cqu.edu.au/conference/2000/papers/frigo.htm>.

Knapper ,Christopher K. & Cropley ,Arthur. J. 2000. **Lifelong Learning in Higher Education** .
Third -Edition . Kogan Page, London .

Mildred, Shaw L.G. and Graines, Brian R. 2001. **Experience with Learning Web**. University of
Calgary Canada. Available Source: <http://www.ucalgary>.

Plano ISD Lifelong Learner Traits. 2001. Available Source: <http://www.k-12.pisd.edu/currInst/IC/lifelong.htm>.